

**Prof. dr Duško Vejnović, redovni profesor
Univerziteta u Banjoj Luci, predsjednik
Evropskog defendologija centra, Banja Luka,
glavni i odgovorni urednik časopisa
*Defendologija i Sociološki diskurs***

SPORTOM PROTIV NASILJA

Sport je prije označavao svaku igru i zabavu, danas se pod pojmom sport podrazumijevaju različite motoričke aktivnosti varijabilnog i dinamičkog karaktera u kojima na specifičan način dolazi do punog izražaja sportaševe sposobnosti, osobine i znanja u treningu i takmičenju. Ako je zdravo društvo, zdrav je i sport i obrnuto. Sport podstiče vrijednosti kao što su: poštovanje, tolerancija, poštenje i kolektivni duh. U sportu je prije bila najvažnija institucija- obrazovanje, dok je danas za sport najvažnija pobjeda kao najveći ideal. Jedan od najvećih problema sa kojima se suočavaju društva u tranziciji jeste nasilje. Pojavom huliganstva i nasilja na sportskim priredbama, dolazi do narušavanja postojećeg poretku u državi. Sport je na neki način postao univerzalni jezik koji predstavlja zabavu, prijateljstvo, disciplinu i postignuće te se čini nemogućim u njega uvrstiti nasilje. Međutim, nesportsko i agresivno ponašanje zastupljeno je u svim sportovima te se prikazuje na svim razinama, od rekreativnog do profesionalnog sporta. Jedan od najvećih problema sa agresijom u sportu jeste taj dio što sportaši i treneri smatraju da je određena razina agresivnosti u sportu nužna za postizanje uspjeha. Treneri imaju veliku ulogu u prevenciji nasilja. Hoće li sudjelovanje u sportu imati pozitivan ili negativan učinak na psihosocijalni razvoj mladih sportaša ovisi o načinu realizacije treninga, motivacijskoj klimi te stavovima i vrijednostima koje se pomicu u radu sa sportašima. Poznato je da je bavljenje sportom ili bilo kojim drugim oblikom fizičke aktivnosti korisno i poželjno kako za odrasle tako i za djecu. Redovna fizička aktivnost čuva i unapređuje zdravlje, utiče na fizički razvoj, razvoj vještina kod djeteta i na usvajanje motoričkih vještina. Organizovana sportska aktivnost posebno je značajna i za djecu i odrasle budući da postoji sve manje prostora za

spontanu igru i slobodno kretanje. To se posebno odnosi na gradove gdje ima manje površina za igru, čime opravdano raste strah za sigurnost djeteta u takvom okruženju. Drugi razlog veće potrebe za organizovanom fizičkom aktivnošću su današnje navike i način života, gdje se djetetu nudi mnoštvo privlačnih aktivnosti koje se odvijaju ispred TV-a i kompjutera. Zbog toga je veoma važno da roditelji shvate koliko je potrebno podsticati djecu da se bave nekom organizovanom fizičkom aktivnošću, jer ako njima prepustimo odgovornost da se sami pokrenu, često se izgubi bitka jer je tehnologija trenutno privlačnija i zanimljivija. Uz stvaranje navike, jako je bitno da dijete uživa u sportu sa kojim se bavi i da ima pozitivan primjer koji će slijediti. U svemu tome veoma je važna uloga roditelja i trenera koji svojim pristupom i ponašanjem stvaraju sportsku klimu koja podstiče lica na razvijanje pozitivnih vrijednosti. Bavljenje sportom je postalo nešto što je neophodno i osnovno u svakom životu bilo koje osobe. Pored zdravlja, sport je značajan za sticanje niza bitnih vrijednosti kao što su samodisciplina, poštovanje drugih i liderske vještine. Sposobnost timskog rada još je jedan od najvažnijih aspekata koji bavljenje sportom donosi pojedincima. Sport, igru, takmičenje, zabavu i razonodu povremeno kvari nasilje u sportu. Riječ nasilje dolazi od riječi sila i označava odnos između dviju strana u kome jedna strana upotrebom ili samom prijetnjom upotrebe sile utiče na drugu stranu. Postoje različite vrste nasilja u društvu, a to su:

- Fizičko nasilje-namjerno nanošenje tjelesnih ozljeda.
- Emocionalno ili psihičko nasilje-najčešće verbalni oblik nanošenja ozljeda nečijoj psihi,
- Seksualno nasilje-specifičan oblik fizičkog nasilja, čine ga neželjeni seksualni kontakti,
- Strukturalno nasilje-neodgovarajuća ili nepostojeća akcija društva.

Krivični zakon sankcionиše fizičko nasilje i prepoznaje ga u sljedećim oblicima:

- fizička ozljeda.
- teška fizička ozljeda,
- namjerna fizička ozljeda,
- nemamjerna fizička ozljeda.

Jake fizičke ozljede su teške fizičke ozljede s posljedicom smrti. Da bi se nasilje spriječavalo potrebno je stvoriti jasna pravila u zajednici i društvu u cjelini koja

agresiju prema drugima čini neprihvatljivom. Nasilnici se često osjećaju ohrabrenima, te tako nemoć i šutnja posmatrača štete i njima i njihovim životima. **Fer-plej odnosi u sportu su najbolja prevencija protiv nasilja i taj odnos treba njegovati...**